

ΕΙΣΗΓΗΣΗ
ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΔΡ. ΑΝΔΡΕΑ ΠΟΥΛΛΙΚΚΑ
ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΗ ΑΡΧΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΥΠΡΟΥ

5^ο ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΟ ΣΥΜΠΟΣΙΟ
ΤΕΤΑΡΤΗ, 1 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2017
HILTON, ΛΕΥΚΩΣΙΑ

Εξοχότατε Πρόεδρε της Κυπριακής Δημοκρατίας, κ. Νίκο Αναστασιάδη,

Εξοχότατε Πρόεδρε της Βουλής των Αντιπροσώπων, κ. Δημήτρη Συλλούρη,

Έντιμε Υπουργέ Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού, κ. Γιώργο Λακκοτρύπη,

Έντιμε Υπουργέ Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, κ. Νίκο Κουγιάλη,

Εκλεκτοί Προσκεκλημένοι και Συμμετέχοντες, αγαπητές φίλες και φίλοι,

Με ιδιαίτερη χαρά αποδέχθηκα την πρόσκληση του Ινστιτούτου Ενέργειας Νοτιοανατολικής Ευρώπης και της εταιρείας Financial Media Way, στο 5^ο κατά σειρά Ενεργειακό Συμπόσιο, για να σας αναπτύξω τις προκλήσεις που αφορούν την ρύθμιση των αγορών ηλεκτρισμού και φυσικού αερίου στη Κύπρο.

Ο τίτλος του Συμποσίου για άλλη μια φορά είναι επίκαιρος και δηλώνει τη σημασία και την αναγκαιότητα της λήψης αποφάσεων στους τομείς της ενεργειακής στρατηγικής σε επίπεδο έρευνας και αξιοποίησης των υδρογονανθράκων και στους τομείς των αγορών ηλεκτρισμού και φυσικού αερίου, ιδιαίτερα σε επίπεδο σχεδιασμού και ορθολογικής λειτουργίας έτσι ώστε η Κύπρος να καταστεί ενεργειακό κέντρο της Νοτιοανατολικής Ευρώπης.

Να μου επιτρέψετε πριν αναφερθώ στα τρέχοντα θέματα που μας απασχολούν να δώσω μια σύντομη περιγραφή της μεγάλης εικόνας που δεν είναι άλλη από την Ενεργειακή Ένωση. Μια προληπτική πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής.

Η δέσμη μέτρων για την Ενεργειακή Ένωση έχει ως στόχο να εξασφαλίσει προσιτή, ασφαλή και βιώσιμη ενέργεια για την Ευρώπη και τους πολίτες της. Συγκεκριμένα μέτρα καλύπτουν πέντε κεντρικούς τομείς μεταξύ των οποίων συγκαταλέγονται η ενεργειακή ασφάλεια, η ενεργειακή απόδοση και η απαλλαγή από τις ανθρακούχες εκπομπές.

Το όραμα της Ενεργειακής Ένωσης, είναι ένα ολοκληρωμένο ενεργειακό σύστημα για το σύνολο της Ευρώπης, όπου η ενέργεια θα διακινείται ελεύθερα μεταξύ των συνόρων των κρατών, με κανόνες ανταγωνισμού, με την καλύτερη δυνατή αξιοποίηση των ενεργειακών πηγών και με ένα αξιόπιστο ευρωπαϊκό ρυθμιστικό πλαίσιο.

Στο επίκεντρο της Ενεργειακής Ένωσης βρίσκονται οι πολίτες αφού οι τιμές της ενέργειας πρέπει να είναι προσιτές και ανταγωνιστικές. Η ενέργεια πρέπει να είναι ασφαλής και βιώσιμη, και να υπάρχει μεγαλύτερος ανταγωνισμός με μεγαλύτερη δυνατότητα επιλογής για κάθε καταναλωτή αφού όπως διαπιστώθηκε στις Ευρωπαϊκές χώρες, οι καταναλωτές έχουν ελάχιστες δυνατότητες επιλογής προμηθευτή και συνεχίζει να επικρατεί αδιαφάνεια και έλλειψη ελέγχου στο ενεργειακό κόστος.

Επίσης για τις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις η τιμή της ηλεκτρικής ενέργειας είναι 40% υψηλότερη και η τιμή φυσικού αερίου 3 και 4 φορές υψηλότερη από τις τιμές που ισχύουν στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής.

Κύριος στόχος είναι μια ριζική μεταρρύθμιση του ευρωπαϊκού συστήματος ενέργειας με τον επανασχεδιασμό της ευρωπαϊκής αγοράς ενέργειας, η βελτίωση του σήματος ενεργειακής απόδοσης και η αναθεώρηση του συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων των εκπομπών.

Το σχέδιο δράσης συνοδεύεται με δεσμεύσεις για την επίτευξη των φιλόδοξων στόχων στους τομείς της ενέργειας και της πολιτικής για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής. Τα βασικά σημεία του σχεδιασμού για την ένωση των ενεργειακών συνόρων εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι:

- η θέσπιση νέας νομοθεσίας για τον επανασχεδιασμό και την αναμόρφωση της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας,
- η μεγαλύτερη διαφάνεια στις συμβάσεις φυσικού αερίου,
- η ανάπτυξη ολοκληρωμένης περιφερειακής συνεργασίας με σκοπό την ενοποίηση της αγοράς υπό ισχυρότερο κανονιστικό πλαίσιο,
- η θέσπιση νέου νομοθετικού πλαισίου για τη διασφάλιση της προμήθειας με ηλεκτρική ενέργεια και φυσικό αέριο, και
- η αύξηση της χρηματοδότησης από την Ευρωπαϊκή Ένωση με στόχο τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης ή ένα νέο πακέτο για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.

Τόσο το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο όσο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έχουν επανειλημμένα τονίσει ότι μια εύρυθμα λειτουργούσα ενοποιημένη αγορά εσωτερικής ενέργειας είναι το βέλτιστο εργαλείο για να διασφαλιστούν εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης οικονομικά προσιτές τιμές ενέργειας, να είναι εγγυημένη η ασφάλεια του εφοδιασμού με ενέργεια και να καταστεί δυνατή η ενσωμάτωση και η ανάπτυξη μεγαλύτερων ποσοτήτων ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές με οικονομικά αποδοτικό τρόπο.

Λαμβάνοντας υπόψη τα φυσικά χαρακτηριστικά των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας για παραγωγή ηλεκτρισμού όπως η μεταβαλλόμενη, λιγότερο προβλέψιμη και πιο αποκεντρωμένη παραγωγή από την παραδοσιακή παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, καθίσταται αναγκαία η προσαρμογή των κανόνων λειτουργίας της αγοράς ηλεκτρισμού και των κανόνων μεταφοράς και διανομής στον πιο ευέλικτο χαρακτήρα της αγοράς ηλεκτρισμού.

Σημαντικές αλλαγές λαμβάνουν επίσης χώρα στο επίπεδο της τεχνολογίας. Η ψηφιοποίηση και η ραγδαία ανάπτυξη των διαδικτυακών μέσων μέτρησης και εμπορίας επιτρέπουν στη βιομηχανία, στις επιχειρήσεις, ακόμα και στα νοικοκυριά να παράγουν και να αποθηκεύουν ηλεκτρική ενέργεια, καθώς και να συμμετέχουν στις αγορές ηλεκτρικής ενέργειας μέσω των λεγόμενων λύσεων «απόκρισης ζήτησης».

Η αγορά ηλεκτρισμού της επόμενης δεκαετίας θα χαρακτηρίζεται από πιο μεταβαλλόμενη και αποκεντρωμένη παραγωγή ηλεκτρισμού, αυξημένη αλληλεξάρτηση μεταξύ των κρατών μελών και νέες τεχνολογικές ευκαιρίες για τους καταναλωτές για να μειώσουν τους λογαριασμούς τους και να συμμετέχουν ενεργά στις αγορές ηλεκτρισμού μέσω απόκρισης ζήτησης, ιδιοκατανάλωσης ή αποθήκευσης.

Για αυτό ο νέος σχεδιασμός της εσωτερικής αγοράς ηλεκτρισμού αποσκοπεί στην προσαρμογή των κανόνων της αγοράς που ισχύουν σήμερα στις νέες πραγματικότητες της αγοράς ηλεκτρισμού, καθιστώντας δυνατή την ελεύθερη μεταφορά ηλεκτρικής ενέργειας εκεί όπου είναι περισσότερο απαραίτητη μέσω μη παραμορφωμένων σημάτων των τιμών, ενισχύοντας παράλληλα τη θέση των καταναλωτών, διασφαλίζοντας τα μέγιστα οφέλη για την κοινωνία από το διασυνοριακό ανταγωνισμό και παρέχοντας τα κατάλληλα σήματα και κίνητρα για την προώθηση των αναγκαίων επενδύσεων για την απαλλαγή του ενεργειακού συστήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης από τις ανθρακούχες εκπομπές.

Θα δώσει, επίσης, προτεραιότητα σε λύσεις ενεργειακής απόδοσης και θα συμβάλει στον στόχο της κατάκτησης παγκοσμίως ηγετικής θέσης στην παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, συμβάλλοντας έτσι στην επίτευξη του στόχου της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη δημιουργία θέσεων εργασίας, την ανάπτυξη και την προσέλκυση επενδύσεων.

Συνάμα στη στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Ενεργειακή Ένωση έχουν τεθεί προτεραιότητες για την αύξηση της ασφάλειας εφοδιασμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ειδικότερα για το φυσικό αέριο, τονίζεται ότι για την Ευρωπαϊκή Ένωση απαιτούνται διαφοροποιημένοι και ανθεκτικοί προμηθευτές. Στο πλαίσιο αυτό, προτείνεται να εξεταστεί το πλήρες δυναμικό για τη δημιουργία αποθηκευτικών χώρων για φυσικό αέριο και υδροποιημένο φυσικό αέριο και να καταρτιστεί μια ολοκληρωμένη στρατηγική στα θέματα αυτά. Μέρος της στρατηγικής αυτής εστιάζεται στη ανάπτυξη υποδομών φυσικού αερίου στις χώρες της

Νοτιοανατολικής Ευρώπης, όπου ανήκει και η χώρα μας και στην εξεύρεση εναλλακτικών προμηθευτών φυσικού αερίου.

Παράλληλα, οι κρατικές παρεμβάσεις, που συχνά σχεδιάζονται με ασυντόνιστο τρόπο, έχουν οδηγήσει σε στρεβλώσεις της αγοράς χονδρικής προμήθειας ενέργειας, με αρνητικές συνέπειες για τις επενδύσεις.

Η στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Ενεργειακή Ένωση αφορά, πρωτίστως, τα κράτη μέλη που σήμερα αδυνατούν να διαπραγματευτούν και αναγκάζονται να εισάγουν ενέργεια με δυσμενείς όρους στις συμβάσεις προμήθειας, ως αποτέλεσμα της γεωγραφικής τους θέσης όπως είναι η Κύπρος. Για τα κράτη μέλη που προμηθεύονται ενέργεια με δυσμενέστερους όρους και ψηλότερες τιμές, η Ενεργειακή Ένωση αναμένεται να αποφέρει θετικά αποτελέσματα προσφέροντας τη δυνατότητα για μείωση του ενεργειακού κόστους.

Ας έρθουμε τώρα στη δική μας περίπτωση, στο ενεργειακό σύστημα της Κύπρου, στη μικρή και προς το παρόν απομονωμένη ενεργειακή αγορά της Κύπρου. Για να μπορέσουμε να μεταβούμε από τη σημερινή κατάσταση σε μια κατάσταση χαμηλών εκπομπών άνθρακα με τη χρήση αειφόρων τεχνολογιών, χρειάζεται η περαιτέρω εναρμόνιση του ρυθμιστικού πλαισίου στον τομέα της ενέργειας που θα οδηγήσει τη χώρα μας προς την ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς ενέργειας της Ευρωπαϊκής Ένωσης στη βάση των προνοιών της Ενεργειακής Ένωσης.

Ήδη η ΡΑΕΚ λαμβάνοντας υπόψη, μεταξύ άλλων, την ανησυχία της Πολιτείας και της Βουλής των Αντιπροσώπων για την καθυστέρηση που παρατηρείται στην πλήρη εμπορική λειτουργία του νέου Μοντέλου Αγοράς Ηλεκτρισμού έχει δημοσιεύσει δύο Ρυθμιστικές Αποφάσεις στην Επίσημη Εφημερίδα της Κυπριακής Δημοκρατίας. Οι Ρυθμιστικές Αποφάσεις αφορούν την εφαρμογή δεσμευτικού χρονοδιαγράμματος για την πλήρη εμπορική λειτουργία του νέου μοντέλου αγοράς ηλεκτρισμού και περιλαμβάνουν οδηγίες προς τον Ιδιοκτήτη Συστήματος Μεταφοράς για παραχώρηση πόρων στο Διαχειριστή Συστήματος Μεταφοράς Κύπρου.

Με αυτό τον τρόπο δίνεται η δυνατότητα στο Διαχειριστή Συστήματος Μεταφοράς Κύπρου να στελεχωθεί με ανθρώπινο δυναμικό, ούτως ώστε να καταστεί ικανός στην άσκηση των αρμοδιοτήτων του και να προχωρήσει άμεσα στις απαιτούμενες ενέργειες για την υλοποίηση των εργασιών που χρειάζονται για την πλήρη εμπορική λειτουργία του νέου Μοντέλου Αγοράς Ηλεκτρισμού για την οποία τίθεται δεσμευτικό χρονοδιάγραμμα με καταληκτική ημερομηνία την 1η Ιουλίου 2019.

Για την κάλυψη του χρονικού διαστήματος που αναπόφευκτα θα δημιουργηθεί μέχρι την πλήρη εμπορική λειτουργία του νέου μοντέλου αγοράς ηλεκτρισμού, δηλαδή μέχρι την 1η Ιουλίου 2019, η ΡΑΕΚ εξέτασε σε λεπτομέρεια την εισαγωγή μεταβατικής ρύθμισης στην αγορά ηλεκτρισμού. Μετά από επιστημονική επεξεργασία η ΡΑΕΚ κατέληξε ότι μπορεί να είναι δυνατή η εφαρμογή μεταβατικής ρύθμισης στην αγορά ηλεκτρισμού της Κύπρου με «Διμερή Συμβόλαια μεταξύ Παραγωγών και Προμηθευτών» με περίοδο εκκαθάρισης, μόνο στην ηλεκτρική ενέργεια, ενός ημερολογιακού μήνα. Η ΡΑΕΚ εξέδωσε σχετική Ρυθμιστική Απόφαση συμπεριλαμβανομένων λεπτομερών Κανονισμών Μεταβατικής Ρύθμισης με ημερομηνία έναρξης την 1η Σεπτεμβρίου 2017.

Παράλληλα η ΡΑΕΚ, στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων της και μεριμνώντας μεταξύ άλλων για την ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού στον τομέα του φυσικού αερίου, καθώς και για την αποτελεσματικότητα στη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς φυσικού αερίου ανέλαβε, μετά την περσινή αποτυχία της Ενδιάμεσης Λύσης προμήθειας φυσικού αερίου, την πρωτοβουλία να ετοιμάσει συνοπτική έκθεση σχετικά με τις επιλογές για την ανάπτυξη της αγοράς φυσικού αερίου στην Κύπρο.

Έγινε εισήγηση προς τη Πολιτεία όπως μελετηθεί σοβαρά η εισαγωγή φυσικού αερίου στην Κύπρο μέσω υδροποιημένου φυσικού αερίου. Η επιλογή του υδροποιημένου φυσικού αερίου από άλλες πηγές δεν πρέπει να αντιμετωπιστεί ως ενδιάμεση κατάσταση, αλλά ως μόνιμη και παράλληλη με εκείνη του εφοδιασμού με φυσικό αέριο από τα εγχώρια κοιτάσματα, πρωτίστως για λόγους ασφάλειας εφοδιασμού και για λόγους ανταγωνισμού στην αγορά φυσικού αερίου

και κατ' επέκταση στην αγορά ηλεκτρισμού, αλλά και για ανάπτυξη της χρήσης του φυσικού αερίου σε άλλους τομείς. Επίσης η ΡΑΕΚ εισηγήθηκε την αποσύνδεση της αναγκαίας υποδομής από το συμβόλαιο προμήθειας υγραποποιημένου φυσικού αερίου.

Με βάση την εισήγηση της ΡΑΕΚ πάρθηκε Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου με την οποία δόθηκε εντολή στη Δημόσια Εταιρεία Φυσικού Αερίου να προχωρήσει με συμβόλαιο για την προμήθεια υγραποποιημένου φυσικού αερίου και παράλληλα με ξεχωριστή διαδικασία να προχωρήσει με την κατασκευή και λειτουργία των απαιτούμενων υποδομών λαμβάνοντας υπόψη μεταξύ άλλων ότι το φυσικό αέριο θα πρέπει να είναι διαθέσιμο το συντομότερο δυνατό πριν το 2020.

Ανεξάρτητα από την πορεία της εισαγωγής υγραποποιημένου φυσικού αερίου, οι σχεδιασμοί που αφορούν την εμπορική εκμετάλλευση των αποθεμάτων υδρογονανθράκων εντός της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης της χώρας μας προχωρούν και ευελπιστούμε ότι θα καταστήσουν την Κύπρο ως διαμετακομιστικό κόμβο ενεργειακών προϊόντων, και γενικότερα ως περιφερειακό ενεργειακό κέντρο. Η εκμετάλλευση των ενεργειακών μας πόρων θα συμβάλει στην ενίσχυση της ασφάλειας του ενεργειακού εφοδιασμού αλλά και της ανταγωνιστικότητας της Κύπρου και της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Κυρίες και Κύριοι,

Η ΡΑΕΚ μέσα στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής και Εθνικής νομοθεσίας έλαβε σειρά αποφάσεων που στοχεύουν στη διαμόρφωση και ανάπτυξη της ενεργειακής αγοράς της Κύπρου σε συνθήκες υγιούς ανταγωνισμού, τη προστασία του καταναλωτή και την ενθάρρυνση της χρήσης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

Εν κατακλείδι η ΡΑΕΚ έχει συμπεριλάβει στον στρατηγικό της σχεδιασμό τόσο βραχυπρόθεσμες ενέργειες όσο και μακροπρόθεσμες ενέργειες και αφορούν μεταξύ άλλων:

- Την έναρξη λειτουργίας της μεταβατικής ρύθμισης στην αγορά ηλεκτρισμού,

- Την υλοποίηση του νέου μοντέλου ανταγωνιστικής αγοράς ηλεκτρισμού,
- Την έγκριση των νέων διατιμήσεων ηλεκτρισμού,
- Την ολοκλήρωση του λειτουργικού και λογιστικού διαχωρισμού της ΑΗΚ,
- Τον εκσυγχρονισμό των Κανονισμών αδειοδότησης ηλεκτρισμού και φυσικού αερίου,
- Την εκπλήρωση των στόχων για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας για το 2020,
- Τη δημιουργία πλαισίου αγοράς φυσικού αερίου,
- Τον καθορισμό επιλογών για την εισαγωγή και τη δημιουργία αγοράς φυσικού αερίου για χρήση σε όλους τους τομείς της οικονομίας, και
- Την ένταξη συστημάτων αποθήκευσης ενέργειας.

Κλείνοντας, θα ήθελα να εκφράσω τα συγχαρητήρια και τις θερμές ευχαριστίες μου προς τους διοργανωτές, τους συντελεστές και τους χορηγούς αυτής της εξαιρετικής εκδήλωσης και είμαι βέβαιος πως οι εισηγήσεις, οι προτάσεις και τα πορίσματα του Συμποσίου θα αποτελέσουν χρήσιμο και πολύτιμο εργαλείο για τη διαμόρφωση της περαιτέρω πορείας της ενεργειακής μας πολιτικής.

Δρ. Ανδρέας Πουλλικκάς
Πρόεδρος ΠΑΕΚ